

Wisent op de Veluwe- Jaarverslag 2019

Sinds april 2016 zijn er wisenten aanwezig op de Veluwe. Europese bizons of wisenten zijn een bedreigde diersoort met maar ongeveer 7000 dieren wereldwijd. De kudde op de Veluwe draagt daardoor bij aan het behoud van deze bijzondere soort en helpt met zijn aanwezigheid en gedrag het gebied mede vorm te geven. Projectpartners Stichting Wisent op de Veluwe, Staatsbosbeheer en ARK Natuurontwikkeling informeren u met dit jaarverslag graag over het afgelopen jaar van het wisentenproject op de Veluwe.

Wisentgeboortes

Aan het begin van 2019 bestond de kudde uit vijf dieren: Drie koeien, een jonge stier uit 2017 en een stiertje uit 2018. In 2019 werden we verrast met niet één maar twee kalfjes. De stiertjes werden geboren bij verschillende moeders, waarvan het voor de ene koe haar eerste kalf is. De kalveren en moeders doen het erg goed.

Wisentkalveren van 2019. Foto: Dirk Goudkuil, Staatsbosbeheer

De dieren worden periodiek gemonitord door beheerders en vrijwilligers. FREE Nature is aangesteld als kuddebeheerder omdat zij veel ervaring met wisenten en andere grote grazers hebben. Tijdens de monitoringsrondes wordt bijvoorbeeld gekeken naar de gezondheid van de dieren, hoe ze zich gedragen in de kudde en hoe ze reageren op hun omgeving. Ook wordt er gekeken of er genoeg voedsel en drinkwater ter beschikking van de wisenten is.

In april 2019 is een van de Veluwse stieren naar de Maashorst in Brabant overgeplaatst, waar ook sinds 2016 een kudde wisenten loopt. De stier is overgeplaatst om de kudde in de Maashorst te versterken en om inteelt op de Veluwe te voorkomen. Het stiertje was al snel opgenomen in zijn nieuwe kudde en maakt het daar goed.

Foto overplaatsing stier naar het Brabantse natuurgebied De Maashorst. Foto: Roeland Vermeulen / Free Nature

In 2019 hadden we ook slecht nieuws. Een van de koeien had een aanhoudend slechte gezondheid. Behandeling van de dierenarts mocht helaas niet baten. Om onnodig lijden te voorkomen, is daarom besloten het dier te euthanaseren.

Wisent en ander wild

Het leefgebied van de wisenten ligt op de Midden-Veluwe en valt bij Staatsbosbeheer onder de eenheid Kootwijk. Het is bijna 400 hectare groot en bestaat uit heidevelden, stuifzandheiden, naald -en loofbossen en vennen. Het wisentgebied is onderdeel van het Veluwse leefgebied voor edelhert, damhart, wild zwijn en ree. Daarnaast is de wolvin die op de Midden Veluwe voorkomt een enkele keer in en rondom het gebied gesignaleerd. De wisenten zelf zijn niet bang voor de wolf en hebben dat al een keer laten zien door de wolvin naar de rand van het gebied te begeleiden.

Afwisseling in het landschap

Samen met andere grazers als edelherten en reeën, zorgen de wisenten op de Veluwe voor geleidelijke overgangen van bossen en bosjes naar struiken en struwelen en naar graslanden. Het zijn herkauwers die gras, kruiden, knoppen, blaadjes, twijgen en bast eten. Net als paarden kunnen ze goed overweg met droog en voedselarm gras. Ze schillen meer bomen en struiken dan alle andere planteneters. Hierdoor maken ze meer openheid in een volwassen bos.

Als loofhout niet beschikbaar is worden ook jonge loten van dennen gegeten, iets waartoe rund en paard nauwelijks in staat zijn. Desondanks zijn het fijnproevers die er niet voor terugdeinzen om dwars door een doornstruweel te lopen om bij een smakelijk hapje te komen.

Vrijwilligers

De in totaal ongeveer dertig vrijwilligers hebben zich gezamenlijk ingezet als gids voor excursies, de monitoring van de dieren en het controleren van het raster per quad. In oktober is de jaarlijkse vrijwilligersdag georganiseerd in Kootwijk. De vrijwilligers hebben als dank een jas met wisentopdruk ontvangen. We hebben een gezamenlijk bezoek gebracht aan het Kootwijkerzand waar we hebben kunnen constateren dat er na het afgraven van de bovenste laag al weer een mooi stuifzand gebied aan het ontstaan is.

Excursies

Ook in 2019 zijn excursies aangeboden voor het belangstellende publiek. De data en aanvullende informatie werden vermeld op de projectwebsite. De excursies zijn in 2019 gestart vanuit vakantiepark de Berkenhorst in Kootwijk en werden begeleid door de vrijwilligers. Na ontvangst gingen de excursiegasten met gehuurde fietsen of af en toe wandelend naar het wisentengebied, waarna men al wandelend door het wisentengebied op zoek ging naar de dieren. Excursies duurden circa drie uur. In 2019 zijn er 75 excursies georganiseerd waarbij in totaal 416 gasten zijn mee geweest. Deze excursies werden over het hele jaar verspreid. Tijdens 57 van de 75 excursies konden de bezoekers daadwerkelijk de wisenten bewonderen. Daarnaast was er vaak zicht op ander wild zoals edelhert en name zwijn, of sporen daarvan. Bezoekers zijn over het algemeen zeer enthousiast over de excursies, het wild dat gespot wordt en de omgeving.

Foto tijdens excursie Jan Ritzer / Stichting Wisent op de Veluwe

Kennis

Er is veel samengewerkt met de andere gebieden in Nederland waar wisenten voorkomen: Natuurpark Lelystad, Kraanvlak en de Maashorst. Ook is er een nieuw wisentterrein bijgekomen in 2019: Slikken van de Heen in Zeeland. De beheerders van de verschillende gebieden zijn regelmatig bij elkaar op bezoek geweest om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Diverse wisentbeheerders uit Nederland zijn in 2019 afgereisd naar Białowieża in Polen waar een internationale bizonconferentie plaatsvond. Deze conferentie werd voor de zeventiende keer gehouden en er waren 15 Nederlanders aanwezig, waaronder mensen van ARK en de dierenarts die ook bij de Veluwse dieren betrokken is.

In 2019 is een student van de HAS bezig geweest met om de data van de GPS halsbandzender te onderzoeken. Hij keek naar hoe de dieren het terrein gebruikten en of dat verschilde per seizoen en tijd van de dag.

Zelf wisenten zien op de Veluwe

Het hele jaar door zijn er verschillende excursies naar het wisentengebied. Wilt u ook een keer mee of wilt u meer informatie over de wisenten op de Veluwe kijk dan op www.wisentopdeveluwe.nl.

Wisenten op de Veluwe. Foto: Dirk Goudkuil/Staatsbosbeheer